

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Afryka. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 5. listopada. Dnia 3. listopada wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XLVIII zeszyt Dziennika rządowego ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 192. Rozporządzenie ministeryum finansów z dnia 5. października 1858 r., ważne w całej monarchyi, względem zakazu przewożenia broni i amunicyi do Bośni.

Nr. 193. Rozporządzenie ministeryum sprawiedliwości z dnia 30go października 1858 r., ważne w całym państwie z wyjątkiem wojskowego Pogranicza, względem urzędowania w sprawach odnoszących się do ruchomych w austryackim cesarstwie znajdujących się spadków królewsko-pruskich poddanych.

Nr. 194. Rozporządzenie ministeryum finansów z dnia 30. października 1858 roku, ważne we wszystkich krajach koronnych, względem uiszczania należności w austryackiej walucie za handlowe i przemysłowe dotychczasowe stempłowe markami zaopatrzone jednak jeszcze nieużywane książki.

Sprawy krajowe.

Lwów, 5go listopada. Prezydum c. k. krajowej dyrekcji finansów ogłasza w dzisiejszym dodatku urzędowym do Gazety naszej, że za najwyższym pozwoleniem Jego c. k. apostolskiej Mości rozwiązana została c. k. kasa wymiany waluty wiedeńskiej we Lwowie, a czynność dalsza załatwiać będzie odtąd bank filialny we Lwowie.

(Dar cesarski na ubogich w Wiedniu. — Mianowanie. — Ich Mość Cesarstwo spodziewani w Pradze. — Komenda wojskowa w Rzeszowie. — Prawo wymierzania kary dyscyplinarnej. — Obwieszczenie z dyrekcji kasy oszczędności. — Wiadomości bieżące.)

Wiedeń, 5go listopada. Jego ces. kr. apost. Mość raczył wyznaczyć najtęskawiej z powodu nadeszłej przykrej pory roku kwotę dwóch tysięcy sto złotych austryackiej waluty na ubogich a poczciwych mieszkańców w obrębie wiedeńskiej policyi.

Dla ułatwienia stronom mieszkającym na odleglejszych przedmieściach i przed linią Wiednia, nabycia zdawkowej monety w nowej walucie rozdawały powiatowe komisaryaty powyższą sumę w austryackiej walucie.

— Minister handlu mianował nadinżeniera przy dotychczasowych budowniczych władzach lwowskiego administracyjnego okręgu i Bukowiny, Antoniego Höll nadinżenierem i przelożonym przy nowo zaprowadzonym krajowym urzędzie budowniczym dla księstwa Bukowiny.

— Wczorajszy pragski dziennik zawiera wiadomość, że Ich Moście Cesarz i Cesarzowa raczyli wyznaczyć przybycie swe do Pragi na poniedziałek to jest na dzień 8. b. m.

— Austryacki poseł przy angielskim dworze hrabia Appony przyjechał tu wczoraj z Londynu.

— Austryacki poseł przy rosyjskim dworze hrabia Walenty Esterhazy umarł w Paryżu gdzie był za urlopem.

— Z powodu otwarcia galicyjskiej żelaznej kolei z Dębicy do Rzeszowa przeniesiono dotychczasową w Dębicy prowizorycznie istniejącą wojskową komendę placu na tak długo do Rzeszowa, dopóki to miasto będzie wychodowym punktem tamtejszej żelaznej kolei.

— Najwyższym rozporządzeniem ograniczono co do wymierzenia dyscyplinarnych kar władzę pojedynczych komendantów w ten sposób, że w drodze dyscyplinarnej skazać może komendant pułku najwięcej na czterdzieści, komendant batalionu albo dywizyi konnicy najwięcej na trzydzieści a komendant kompanii albo szwadronu jazdy najwięcej na dwadzieścia kijań albo różeg.

— Dyrekcya pierwszej austryackiej kasy oszczędności wydała następujące obwieszczenie: „Dyrekcya pierwszej austryackiej kasy oszczędności ogłasza niniejszem, że z d. 1. listopada 1858 zaczyna prowadzić swe rachunki według waluty austryackiej tudzież że

w tej tylko walucie przyjmować będzie dalsze wkładki i dodatki i uiszczać wszelkie wypłaty z swej strony. Zastosowując się ściśle do §§ 12 i 13 cesarskiego patentu z 27. kwietnia 1858 obliczać i przyjmować będzie wymienione pod §. 12 rodzaje monet jak długo w prawnym pozostają obiegu, według oznaczonej w patencie wartości w walucie austryackiej zaś dawniejsze noty uprzywilejowanego austryackiego banku narodowego w stosunku 105 zł. waluty austryackiej za 100 złr. m. k.

Od dnia 2. listopada rozpocznie zakład w książeczkach procentowych przeliczać i przenosić wkładki z monety konwencyjnej na walutę austryacką.

W książeczkach wkładowych nastąpi podobne przeniesienie przy sposobności nowych dokładów, w razie wypowiedzenia wkładki tudzież przy wypłatach.

Nie potrzeba zatem dla samego przeniesienia monety konwencyjnej na walutę austryacką przedkładać zakładowi książeczki wkładowe.

— Arcyksiążę gubernator jeneralny, Ferdynand Maxymilian przyjmował dnia 28. października w wili Miramar hrabię Castellani, który jak wiadomo wyjeżdża z hrabią Freschi do Azji, by sprowadzić do Europy nowy zarodek robaczków jedwabnych. Jego cesarzew. Mość rozmawiał z nim przeszło godzinę o szczegółach tego ważnego przedsięwzięcia i przyrzekł mu wszelkie wsparcie potrzebne

Hiszpania.

(Otwarcie kolei nowej. — Swobody miastu Ferrol nadane. — Przygotowanie wyprawy na korsarzów. — Wiadomości bieżące.)

Z Barcelony, 24. października. Temi dniami oddana została pod użytek publiczny kolei żelazna z Santandru do Coreales to jest trzecia sekcya kolei Izabeli II. Port w Santandrze, od dawna główne miejsce obrotu morskiego, zwraca obecnie na siebie wielką uwagę, z powodu znacznej liczby kupieckich okrętów, które przewozić mają mąkę i zboże do Hawany. Jenerał-kapitan Katalonii D. Domingo Dulce został mianowany senatorem państwa.

— Królowa raczyła nadać wili Ferrol tytuł i prawa Ciudady to jest wynieść tę wile do rzędu miast z większymi swobodami. Wzrastaniem ludności zaś i szybkim rozwinięciem się podniosło się to miasto do pierwszego rzędu.

W dyrekcji publicznych robot panuje nadzwyczajna czynność odkąd p. Uria stanął na czele tej gałęzi. Osobliwie zajmują się ową tak bardzo zaniechaną budową gościńców, w których nastąpić mają znaczne zmiany i poprawki.

— Towarzystwo parowej żeglugi otworzyło bezpośrednią tygodniową żeglugę między Marsylią, Alicante i Oranem w Algeryi tam i na powrót. Od Kortezów domagać się będzie rząd potrzebnych zasiłków do wyprawy na korsarzy dla poskromienia ich raz na zawsze. Jenerał Prim, hrabia Reus został już mianowany dowódcą wyprawy.

Anglia.

(Eskadra ewolucyjna. — Karawan Napoleona I. — Powrót ministrów do stolicy. — Znaczenie traktatu angielsko-japońskiego. — Wiadomości bieżące. — Oświadczenie kolonii niemieckiej na Przylądku.)

Londyn, 2go listopada. Konradmirał Freemantle zatknął wczoraj na statku „Royal Albert“ swoją banderę i dziś albo jutro przedsięwzięcie z swoją eskadrą ewolucyjną wycieczkę w wschodnim kierunku.

— Yacht „Black Eagle“ odpłynie dziś z karawanem Cesarza Napoleona I. z Woolwich do Boulogne. Jeneralny inspektor angielskich warowni sir John Burgoyne odda w Paryżu ten karawan w imieniu Królowy Cesarzowi i francuskiemu narodowi.

— Dziennik *Observer* pisze:

„Pierwsza rada gabinetu, od czasu rozpoczęcia feryi parlamentu, rozpocznie się na przyszłą środę. Lord Derby opuści jutro swe dobra Knowstehall w Lancashire i uda się na mieszkanie do parku Osterley. Margrabia Salisbury wraca z swych dóbr Hatfield House do Londynu. Lord Malmesbury, lord Stanley, jenerał Peel, p. Spencer Walpole i sir Edward Lytton znajdują się w stolicy. Kanclerz skarbu opuści Hughenden Manor i będzie obecnym na radzie gabinetu a p. Henley w tym samym zamiarze pospieszy z Brightonu. Lord kanclerz będzie w Londynie zaś, co do lorda Hardwicke, lorda John Manners i sir Johna Packingtona, spodziewają się że także przybędą.

Według dziennika *Court Journal* następywać będą po pierwszym posiedzeniu dalsze obrady gabinetu bardzo spieszenie.

— O traktacie angielsko-japońskim pisze *Times* między innymi:

„Niepodzielamy wraz z tylu innymi zbyt nadziei co do komercyjnej wartości traktatu handlowego z Chinami, i wielce ubolewamy nad p. Bright'em, który się tem zapewne bardzo zmartwi, że budżet angielski powiększy się jeszcze o sumę wyznaczoną na utrzymanie poselstwa angielskiego w Jeddo. Mimo to jednak radzi temu jesteście, że państwo japońskie weszło choć tym sposobem w styczność ze światem. Japonowie różnią się we wszystkim od Chinów, i są wcale innym narodem. Są pracowici, zapobiegliwi i przemyślni, a nadto lubią zajmować się dociekaniem wszelkich rzeczy. Już przed 200 laty skłaniali się do przyjęcia religii chrześcijańskiej. Posiadają to, czego brak Chinom, a mianowicie wiarę gorliwą, a groźny i wyłączny charakter nowszej ich polityki spowodowany był raczej koniecznością, niż nietolerancją barbarzyńską. Spisek misjonarzy portugalskich wywołał i prawie usprawiedliwił te okrucieństwa, o jakich tylko za czasów rzymskich słyszano. Lecz jeśli postępować będziemy z Japonami uczciwie — a czego się wzajemnie i po nich spodziewamy, nateczas mamy niemylną nadzieję, że traktat ten będzie związkiem nowych przyjaźni i stosunków na wschodzie, które zapewne inne mają znaczenie, lecz z czasem mogą przynieść takie same korzyści, jakich się Europa z traktatu w Tientsynie spodziwa.“

— Jacht parowy „Ruryk“ należący do W. księcia Konstantego przybył z Kronsztadu do Southamptonu, i udać się ma później na morze śródziemne. Sam W. książę wylądował w Kiel.

Niemiecka legia na Przylądku oświadczyła, że pragnie służyć w Indyi, lecz jak na teraz niemyśli rząd angielski z tego korzystać. Polegając jednak na dobrych chęciach i gorliwości w służbie; wysłano z Przylądka do Indyi 2000 żołnierzy angielskich.

Francya.

(Dzień zaduszny w Paryżu. — Cesarstwo wyjechał. — Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Koleje algierskie. — Organizacja Algierii. — Jeneralne rady Algierskie. — Korespondencye dziennikarskie. — Doniesienie z Kochinchiny.)

Paryż, 2. listopada. Dnia 1. b. m. odbyła się po nabożeństwie kościelnem rada ministeryalna w St. Cloud, poczem Cesarz i Cesarzowa udali się do Compiègne, gdzie Dwór blisko przez miesiąc zabawi.

— Dnia 2. b. m. odbędzie się tam pierwsza uroczystość wielka, a 3. odegrają artyści dramatyczni z teatru Gymnase sztukę Scribe'go pod nazwą „Les trois Maupin.“ W dzień zaduszny ustają wszelkie czynności kancelaryjne, tak publicznie, jak i prywatnie, jak również i giełda będzie przez cały ten dzień zamknięta. Niewyjdą też dnia tego i dzienniki, z wyjątkiem tylko „Gaglianis Messenger.“ Paryżanie odwiedzali dnia dzisiejszego (1. listopada) licznie cmentarze i groby swych krewnych i znajomych mimo zimnego i przenikliwego powietrza. Lecz już i dniem wprzód zbierano się licznie na cmentarzach.

— Cesarza i Cesarzowę, przyjmowano wczoraj w Compiègne jak najuroczyściej. Pierwszy poczet zaproszonych tam osób uda się w przyszły czwartek do cesarskiego zamku myśliwskiego. Między tymi znajduje się książę Napoleon.

— Śmierć generała Salles sprawiła wielkie wrażenie.

— Z zaproszenia księcia Malachowy do Compiègne, wnoszą, że marszałek spędzi tam część zimy.

— Stan zdrowia marszałka Bosquet jest ciągle niebezpieczny.

— Koncesyę na algierskie koleje żelazne miano nadać pewnemu towarzystwu, na którego czele stoi pan C. Lafitte.

— Leon Roches, nowo mianowany francuski konsul jeneralny w Tunecie, odpłynął dnia 29. z. m. z Marsylii na miejsce przeznaczone.

— Zapowiedziana od dawna organizacja prowincji afrykańskich ogłoszona wreszcie po długim oczekiwaniu została w Monitorze. W raporcie do Cesarza mówi książę minister na wstępie: „Głównym zamiarem dekrety, który W. C. M. przedkładał, jest ażeby administrację składniej urządzić. Przyznając władzom lokalnym w znacznej części atrybuta władzy generalnego gubernatora, chciałem przezto urzędu administracyjny zobowiązać do większej działalności, a zaś odwrotnie, ograniczając tem samym administrację by się nie mięszała we wszystko, pragnąłem podnieść prawo wolnej inicjatywy osobistej.“ Zgodnie do tej myśli postanawia nowa organizacja, „że na przyszłość zależeć będzie ogłoszenie dekrétów, praw i rozporządzenia w Algierii od ministerstwa dla Algierii i kolonii ustanowionego.“ Przedtem, to jest do 31go sierpnia 1858 wychodziły wszelkie rozporządzenia z bióra generalnego gubernatora w samej Algierii, teraz zaś będą z ministerstwa w Paryżu, lecz za to podniesioną została władza i moc prefektów i komendantów terytoryalnych, ponieważ im przywrócone zostało prawo działalności takie, jakie posiadali za dekretem z roku 1852, lecz które później zcentralizowane zostało w osobie generalnego gubernatora i ministerstwa wojny. Artykuł 5. i 6. organizacyjnego dekrety pozostawia podział kraju na trzy prowincje cywilne i wojskowe, jak było dawniej, cywilny urząd sprawują prefekci, wojskowy zaś komenderujący generał dywizji z władzą prefekta, któremu w tej mierze dla spraw cywilnych przydzieloną zostaje rada przyboczna cywilna. Składają zaś tę radę podintendant wojskowy, szef z departamentu finansowego i jeden cywilny urzędnik mianowany z ministerjum. Każda

prowincya będzie miała osobną radę generalną złożoną z członków których Cesarz mianuje; obowiązkiem ich będzie czuwać nad administracją finansów, wolno im uchwały swoje obwieszczać, a mają prawo podawać życzenia swoje do ministerjum, biorąc inicjatywę w sprawach. Prefekt i komendant terytoryalny mają wolę wstęp do tej rady, ale może także rada ich do odpowiedzialności a raczej dla objaśnienia rzeczy zawezwać, ustępować jednak ze zgromadzenia muszą, kiedy się rozbiegają wydatki z ich administracji. Artykuły 41—54 ustanawiają regulamin budżetu, a który w ogóle ten sam zachowuje system jaki jest zaprowadzony we Francji.

— Na przedstawienie księcia ministra, ile zależy na spiesznem zwołaniu nowozaprowadzonych jeneralnych rad w Algierii by obradowali nad prowincjonalnym budżetem na rok 1859, wydał Cesarz dekret wyznaczający zagajenie sęsi na dzień 5. grudnia i na czas czterestu dni. Prócz tego, ogłasza *Monitor* trzy inne dekreta, które mianują członków jeneralnej rady dla prowincji Algieru, Konstantyny i Oranu i przypisują skład bióra. Nowe algierskie jeneralne rady składają się z kolonistów osiedlonych w Algierii, z dwóch Francuzów co są właścicielami gruntów w Algierii i z dwóch krajowców, tak, że mahometański żywioł chociaż przewyższa ilością, mieć będzie na tych trzech zgromadzeniach rady sześciu tylko zastępców; w prowincji zaś Algierii tworzyć będzie dziewięciu, w prowincji Konstantynie ósmą, a w prowincji Oran nawet nie całą siódmą część.

— Pomimo zapewnienia paryskich dzienników, że francuski rząd zdecydowany jest stanowczo utrzymać się przy systemie „czarnego wychodźstwa“ i pomimo zapewnień powtarzanych stanowczo w urzędowych paryskich korespondencyach zagranicznych a osobliwie belgijskich i niemieckich dzienników, stoi w paryskim liście dziennika *Morning Post*, że z powodu trudności jakie napotyka ten system, zamyśla rząd francuski rzec się go na zawsze. Dziennik *Morning Chronicle* potwierdza tę wiadomość. Dziennik *Morning Post* jest jak wiadomo pod protekcją lorda Palmerstona, który zaraz po zawarciu paryskiego pokoju oświadczył w parlamencie, gdzie właśnie tę kwestyę wzięto pod obrady, że oświadczenia francuskiego rządu o które domagał się w tej mierze, zupełnie są zaspokajające; dziennikowi *Morning Chronicle* zaś, przypisują ściślejsze stosunki z francuskim poselstwem w Londynie.

— Dziennik *Moniteur de la Flotte* potwierdza dzisiaj wiadomość, że rząd Kochinchiny prześladowuje następcę biskupa Diaza. Według tego znajduje się biskup w Hué w więzieniu. Spodziewa się jednak, że francuska flota przybędzie dość wcześnie ochronić go od losu jakiego doznał jego poprzednik.

Holandya.

(Obrady w izbach.)

Haga, 27. października. W sekcjach drugiej izby jeneralnych państw, rozpoznano już budżet dla departamentu wojny. Rozprawiają bardzo żywo o wyrzuczonej sumie 11 milionów 509.000 fr. i wydatki tego departamentu ograniczyć chcą na sumę 10.400.000 franków, gdyż taką sumę podał jeden z dawniejszych ministrów wojny za dostateczną. Nalegają na p. Meurs, ażeby oświadczył, które twierdze w obronnych liniach mogłyby być zniszczone; zarzucają mu, że zaprojektowanym zmianom w armii zbywa na systemie a przede wszystkim, że przy tych zmianach zapomiano zupełnie o obywatelskiej milicyi, bez której wojskowa siła niewystarczy do obrony kraju. Oraz ganią bardzo wydatki na sztab jeneralny. Nie mogą zapomnieć p. Meurs, że będąc majorem ogłosił broszurę, w której proponował reorganizację holenderskiej armii, i obliczył koszt wydatków na 7 milionów.

Włochy.

(Proces morderców Garibaldeggo i wyroki sądowe. — Wiadomości bieżące w Rzymie.)

Nissa, 28go października. Dnia dzisiejszego stawiono przed sądem trzech morderców adwokata Garibaldi, stryja znanego obrońcy Rzymu. Z tych skazaany został Raymondo na dożywotne więzienie z pracą przymusową, Anfossi na lat dwadzieścia, a Martin na lat 3 więzienia. Byli to włóczęgi, którzy w zaciekłości lecz bez innych złych zamiarów dopuścili się tego zabójstwa.

Znany republikanin Garibaldi odjechał już z Nissy na wyspę Maddalena, gdzie się zajmuje gospodarstwem wiejskiem. Nie wystąpił on jeszcze całkiem ze służby okrętowej, i zamierza wkrótce udać się do Ameryki południowej. Syn jego jest także kapitanem okrętowym, a córkę jego przybrała za swoją pewną zamożną familiją w Nissie.

— Kurya rzymska ma wakacje przez cały październik. Wszystkie jej kancelarye są pozamykane, a dygnitarze kościelni i ich pomocnicy wyjechali niemal wszyscy na wieś. Również i J. S. papież podróżuje tego miesiąca więcej niż zwykle. Księcia i księżnę Modeny przyjmował z wielką uprzejmością i odszczególnieniem. Ojciec św. zwiedził już kilka szpitali, zakładów poprawczych, kościołów i klasztorów, a niedawno zaszczycił obecnością swoją zakonników franciszkańskich w S. Ambrogio. Odwiedziły te przeznaczone były głównie podobno siostrze zakonnej Alojzji (księżnie Hohenzollern-Sigmaringen). J. S. rozmawiał z zakonnicami uprzejmie, a przy pożegnaniu wyrzekł zartobliwie: „Lei ha bisogno di una benedizione grassa.“ (Potrzeba wam podobno mocnego błogosławieństwa.)

Niemce.

(Pogłoski zmian w ministerjum pruskim. — Wziewienia odosobnione. — Ministerjum pruskie. — Książę pruski do Pragi. — Zmiana w poselstwie do Konstantynopola.)

Z **Berlina**, 3. listopada. Słychać, że temi dniami utworzone zostanie nowe ministerjum, ale można także woosić, że i istniejący obecnie gabinet, utrzyma się poniekad w zmienionym składzie, jeszcze i po wyborach a nawet może i dłużej. Niema wprawdzie pewności, kogo Jego królewiczowska Mość pruski książę mógłby zaszczyścić swem zaufaniem, lecz niektóre wypadki pozwalają domyślać się, komu należałoby się pierwszeństwo. W tym względzie wypada dodać, że generałporucznik i komandor 14 dywizji w Düsseldorfie książę Hohenzollern Sigmaringen został tu telegrafem powołany i że już był na audyencyi u Jego królewiczowskiej Mości pruskiego księcia.

— Podczas dwóch lat odkąd w zakładzie wzorowym w Moabitcie, tuż pod samym Berlinem, zaprowadzono system odosobnionych kaźni, nie wydarzył się między tamtejszemi więźniami żaden wypadek ucieczki, samobójstwa albo zamiaru ze samobójstwa, ani pomieszani zmysłów.

Berlin, 4. listopada. O utworzeniu nowego ministerjum pisze dziennik *Zeit* następujące szczegóły: Wymieniają prezydentem ministerjum państwa księcia Hohenzollern; członkiem ministerjum państwa p. Auerswalda, obu bez portfelu; ministrem spraw duchownych i publicznych nauk p. Bethmann-Hollwega; spraw wewnętrznych p. Flottwella; ministrem administracyi krajowej, dotychczasowego prezydenta w Opolu hrabiego Pückler; ministrem handlu byłego nadprezydenta w Magdeburgu i Poznaniu p. Bonin; spraw zewnętrznych p. Schleinitz; a ministrem wojny p. Bonin, generałporucznika i dowodzącego generała 7 korpusu armii. Zaś co do ministra finansów, niezgadają się podania, jedni utrzymują, że zostanie mianowany p. Patör, a inni wymieniają prezydenta morskiego handlu p. Camphausen.

— Słychać, że Jego królewicz. Mość książę pruski uda się 9. b. m. do Pragi, gdzie obecnością swą zaszczyty uroczystość odsłonięcia pomnika wzniesionego ś. p. marszałkowi hr. Radetzkiemu.

— Dotychczasowy poseł pruski w Konstantynopolu, generałmajor Wildenbruck, przybył do Berlina. Tymczasem zastąpi go w Konstantynopolu sekretarz poselstwa, Eichmann. Również i Porta zastąpiona jest teraz w Berlinie tylko przez jednego ze swych „chargé d'affaires.“

Rosya

(Działania wojenne na Kaukazie w ogólności i Wrewskiego.)

Petersburg, 26 października. W sprawozdaniu o wyprawie kaukazkiej generałporucznika barona Wrewskiego przychodzą następujące szczegóły:

Mimo wszelkich trudności wynikających z samego już położenia miejscowego, z silnego obwarowania się gorali i z zaciętego oporu, powiodło się jednak wojsku naszemu w ciągu tych trzech tygodni, od 12. sierpnia do 3 września zagrozić niemal całej ankratlickiej krainie i wyprowadzić nieprzyjaciół z błędnego, jakoby kraj ich był całkiem niedostępny. Po tej wyprawie poddało się 4000 Kapuczynców, Aneugów i Asochojów, i osiedlili się na naszej ziemi. Była to jednak ostatnia już czynność dzielnego generała Wrewskiego, gdyż umarł z ran odniesionych dnia 1. września podczas szturmowania na aul Kituri. Trafiony był dwoma kulami z ręcznej broni, z których jedna zraniła mu głowę przy skroni, tak, że padł natychmiast bez zmysłów, chociaż dopiero w kilka dni umarł. W utarczce tej gdzie każdą basztę i każdą saklę aulu musiano zosobna szturmem dobywać, poległ także: podpułkownik Gardner ze sztabu generalnego, podporucznik Kostomarov z fiński pułku gwardyi przybocznej, i podchorąży książę Mikeladso z erywańskiego pułku gwardyi przybocznej. Oprócz tego raniono 5ciu oficerów wyższych po większej części ciężko; poległo też 28 szeregowych, a rannych jest 122. Dnia 3. września zdał raniony generał Wrewski dowództwo pułkownikowi Karganowi z poleceniem udania się z wojskiem do Dydo, i spalenia tam na nowo wszystkich budynków. Na tem skończyć się też miały tegoroczne działania wojenne. Po zniszczeniu kilku aulów wraz z zapasami żywności przybyła starszyzna z Asacho, najzuważniejszego miejsca krainy Dydo, i chciała wejść w układy. Wysłancy ci mieli list od naszych poddanych nowych, brata dawniejszego naiba Aucugszów, nazwiskiem Chisri, tudzież od Abdulli, przełożonego Beszistów, w którym Asachojcom doradzali, by się Rosyi poddali zawczasu, i oraz upewniali, że w ciągu ostatnich dwóch lat siła zbrojowa Szamila tak zeszczupłała, że zmuszony był szukać schronienia w niedostępnym swym zamku w górach.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Turcyja.

(Wiadomości bieżące. — Mianowanie ministra marynarki.)

Konstantynopol, 30. października. Ali Ghalip utonął dziś w nocy w Bosforze; paropływ uderzył o jego łódź i zdruzgotał. Razem z nim zginęło kilku jego służących.

— Fregata, na której pokładzie znajduje się lord Stratford, rozbiła się pod Smyrną.

— Jak wiadomo powrócił Mehemet Ali Basza na dawniejszą posadę ministra marynarki, a dziennikowi *Independance Belge* pi-

szą w tej mierze z Konstantynopola z 22. października, że niektórzy przypisują to wpływom i radom lorda Redcliffe; inni upewnają przeciwnie, że Sultan chciał tym sposobem naprawić niesłuszność wyrządzoną swemu szwagrowi, którego intryganci i intrygantki seraju podali w podejrzenie.

A z ya.

(Obwieszczenie w gazecie perskiej nadwornej.)

Zostająca pod kontrolą samego Szacha i jego ministrów *Gazeta nadworna* zawiera w urzędowej części artykuł, który wielkie sprawił wrażenie. Dawniejszy pierwszy minister, Mirza Aga, rozgłosił w swoim czasie wieść, że zaszło w roku 1855 między Anglią i Persją zerwanie przyjacielskich stosunków powstało przez domniemaną intrygę między angielskim posłem i żoną urzędnika Hachim Khan. Ter. z oddano panu Murray zupełną satysfakcyę oświadczeniem Szacha, że powyższy wypadek był tylko zmyśleniem i potwarzą. Artykuł zawiera także uwagę, że oświadczenie Szacha będzie zamieszczone w rocznikach perskich, aby nikt na przyszłość nie miał wątpliwości o tym wypadku.

Od eksudrżama żąda Szach nie mniej jak 9 milionów fr. wynagrodzenia, których on dla braku pieniędzy zapłacić nie może; ofiaruje za to swoje masztalnię, obejmującą 5000 koni, wielbłądów i mulów, następnie kilka ogrodów w pobliżu Teheranu. — Pułkownik Yaya-Khan, młody oficer, który we Francyi ukończył swe studia i znany jest z stronictwa swego za Francją, został mianowany tajnym adjutantem Szacha.

Afryka.

(Kolonie legii niemieckiej.)

Według urzędowych raportów składa się teraz niemiecka legia w angielskim kraju Kafrow, z 3 pułkowników, 4 kapitanów, 13 podporuczników, 17 oficerów sztabowych i 31 chorążych, razem z 98 oficerów, dalej z 118 sierżantów, 99 kapralów, 43 trembaczy i 1760 szeregowców, razem z 2020 ludzi, prócz tego 30 żon i 36 dzieci oficerów i 291 żon i 177 dzieci podoficerów i szeregowców. Zamieszkałych domów jest 382, i buduje się 177; uprawionej ziemi 884 akarów. Aby niemieckim przychodźcom, gdy codziennie wydarczają się dezercye, nadać zatrudnienie, postanowił gubernator rozdzielić między wieśniaków z kolonii, posiadających jakiś kapitał, dwieście dzierżaw, każda po 1500 akarów ziemi. Według terażniejszego stanu rzeczy i z powodu zmienionego systemu angielskiej polityki kolonialnej, jest stanowisko niemieckiej legii bardzo chwiejne. Ziemia na całej przestrzeni wiosek od Buffalo Mouth do Windvogel Neck jest tak twardą, że bez nawozu nie da się z niej nic skorzystać, a uboży rolnicy bez wszelkich innych środków muszą ginąć.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Rzeszów, 4go listopada. Dziś nastąpiło uroczyste otwarcie kolei żelaznej z Dembicy do Rzeszowa.

Tryest, 5go listopada. Srozy się tu Bora i zamieć śnieżna. Podług doniesień z Ankony z dnia wczorajszego rozbiło się od 29. października do 3. listopada 17 okrętów, między temi 9 austriackich, 2 egipskie, 2 greckie i 4 papieżkie.

Londyn, 4go listopada. Gladstone odjeżdża w charakterze nadzwyczajnego komisarza rządowego na wyspy jońskie z poleceniem, by rozpoznał tamtejsze niedogodności. — Lord Derby znajduje się na zamku Windsor.

Turyn, 4. listopada. Względem zbudowania kolei lukmańskiej ułożono nowy projekt, i cały plan jest przygotowany.

Genua, 3. listopada. Właśnie nadeszła wiadomość, że pod Buferą rozbiła się barka. Pięć osób znajdowało się na pokładzie, cztery zabrał szoner angielski, piątego znaleziono później bez życia w rozbitej barce. Szoner nie zawinął jeszcze do portu. Mimo burzy na morzu i nadzwyczajnej zamieci śnieżnej nie słychać o żadnym przypadku więcej.

Ankona, 2. listopada. Egipska korweta wojenna „Blankejav“ pod dowództwem kapitana Abdahlaba, płynąc z Alexandrii do Fiume po drzewo budulcowe, rozbiła się 31. z. m. między Fano i Civitanuova. Część załogi zginęła.

Palermo, 23. października. Książę Adalbert pruski przybył tu dnia dzisiejszego łodem z Messyny.

Brema, 3go listopada. Dzisiaj w nocy spalił się nie ładowany jeszcze parostatek północno-niemieckiego Lloyd'a „Hudson“ w tutejszym porcie.

Madryt, 2. listopada. Obok deputowanych z partyi progresistów obrano w Madrycie tylko jednego kandydata konserwacyjnego, Eskozurę.

Najnowsza poczta lewantyńska.

(Przywieziona paropływem Lloyd'a „Vulcan“ do Tryestu.)

Konstantynopol, 30. października. Ośmiu członków rady finansowej usunięto na pensję. Osobny regulamin ogranicza zbyteczne wydatki urzędników porty. Członkami nowego mołdawskiego kaimakamatu mianowani zostali: były minister spraw wewnętrznych Kattargi; były prezydent książęcego dywanu Bazyli Stourdza i były minister sprawiedliwości Pano. — Rosyjski poseł p. Buteniew od-

jeżdża wkrótce za urlopem do Włoch. Arcybiskup Brusy, imieniem Kevork, mianowany został patriarchą dysuni-kich Ormian.

Konstantynopol, 30. października. Derwisz Basza mianowany jest naczelnym komendantem wszystkich wojsk tureckich w Bośni, Hercegowinie i wzdłuż granicy moitenegrońskiej. W sprawie Montenegro bywają częste rady ministerialne.

Smyrna, 30. października. Fregata „Curacao,“ którą płynię lord Stratford, zetknawszy się z austriackim okrętem handlowym wpadła na niezliczoną u wjazdu do tutejszej zatoki i dopiero po kilku dniach wydobyła się na morze.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 6. listopada

- Hotel rosyjski: P. Paygert Antoni, z Wiednia.
- Hotel europejski: P. Witwicki Jan, z Wiednia.
- Pod kolej żelazną: P. Szwejkowski Jan, z Rosyi.
- Hotel pololski: P. Fontana Wice., c. k. przeł. powiat., z Złoczowa.

Dnia 7. listopada

- Hotel rosyjski: PP. Cantemir Jerzy i Białobrzyski Stan, z Krakowa. — Hr. Stadnicki Edward, z Krysowiec.
- Hotel angielski: P. Górski Maciej, z Kaszycy.
- Do pomieszkania prywatnego: P. Zawadzki Feliks, ces. ros. pułkownik gwardyi, z Maryenbadu.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 6. listopada

- PP. Ackermann Jędrzej, ces. ros. asesor kolegiat., do Brodów. — Ks. Cantakuzeno, c. k. podporucznik, do Zółkwi. — Czarnomski Mik., do Rosyi — Golaszewski Ant., do Toustobab. — Br. Hagen Gustaw, do Wielkichócz. — Kubler Lud., c. k. przeł. obwod., do Zaleszczyk. — Obertyński Leop., do Stronibab. — Poniński Bol., do Krakowa. — Br. Staffenberg, c. k. rotm., do Zółkwi. — Terlecki Wik., do Hoszowa. — Hr. Wodziecki Kaz., do Olejowa. — Wojtkiewicz Jan, do Rosyi. — Zagórski Miecz., do Podbuża.

Dnia 7. listopada

- PP. Hr. Bielski Stan., do Rychcie. — Hr. Łoś Aug., do Werchraty. — Zawadzki Jan, do Firlejówki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 5. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	328.04	— 2.1°	89.1	połud.-wsch. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326.88	+ 3.2°	61.8	"	"
10. god. wiecz.	325.74	— 0.3°	78.0	południowy "	"

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: „Jędrus z Jędrychowa,“ zabawa dramatyczna w 3 aktach przerobiona z francuskiego przez Leona Rudkiewicza.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 6. listopada.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. 86 40. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 86 50. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. — Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. — Metaliki po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. 77.25; po 4% za 100 zł. —; po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania: z roku 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —; z roku 1854 za 100 zł. 115 —. Losowane obligacye dawnego długu państwa: za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 2 1/4% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1 3/4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. B. Krajów koronnych. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier 85.70; Banatu Temeskiego, Krocacyi i Slawonii —; Galicyi 85.25; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1867 —. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcyje. Banku narodowego sztuka 987; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 243.20; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1722; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 90.35; połud.-póln.-niemieckiej kolei komunik. 199; kolei Cisy po 200 złr. m. k. 105; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa 65.40; austr. towarzystwa żegluga parowej na Dunaju po 500 złr. 526; Lloyd'a w Tryescie po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw. : na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żegluga parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wekslowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 87.90. Berlin za 100 talarów —. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 87.70. Genua za 100 lirów piemonckich —. Hamburg za 100 marko banko 77.60. Lipsk za 100 talarów —. Liworna za 160 lirów toskańskich —. Londyn za 10 funtów szterl. 102.50. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. 100.10. Marsylia za 100 frank. —. Paryż za 100 fr. 41.05. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow woloskich 14.95. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich 8.65. Wekslowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze —, dukaty ces. pełnej wagi 4.90, korony —, półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 5. listopada.

Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	—	—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	86.55	86.60
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	95.50	95.60
Metaliki po 5% za 100 zł.	86.50	86.55
dtto. „ 4 1/2% za 100 zł.	77.20	77.30
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	324.—	325.—
„ 1839 „ 100 „	138.—	138.50
„ 1854 „ 100 „	115.15	115.25
Renty Como po 42 lir. austr.	17.—	17.25

B. Krajów koronnych

	pien.	towar.
Niższej Austrii	96.—	96.25
Węgier	85.50	86.25
Banatu Temeskiego, Krocacyi i Slawonii	84.10	84.30
Galicyi	84.50	85.30
Bukowiny	84.15	84.40
Siedmiogrodu	84.15	84.50
innych krajów koronnych	89.75	90.30
Z klauzulą losowania w r. 1867	81.90	82.95

Akcyje.

Banku narodowego sztuka	990.—	991.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	244.50	244.60

pien. towar.

Niższo-austr. towarzystwa eskont. po 500 zł. mon. konw.	619.50	619.75
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1726.—	1727.—
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. men. konw. czyli 500 fr.	269.15	269.25
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	90.30	90.48
Połud.-póln.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	190.—	190.50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.5
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	123.50	124.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	65.—	65.25
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	531.—	533.—
Lloyda austr. w Tryescie po 500 „	340.—	345.—

Listy zastawne.

Banku narodowego w mon. kon. { 6letnie po 5% za 100 zł.	98.70	98.95
{ 10 „ „ 5% „ 100 „	96.30	96.50
{ przeznaczone do losowania po 100 zł.	90.—	90.30
Banku narodowego w wal. austr. { na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.50	100
{ przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł.	86.—	86.25

pien. towar.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	102.40	102.50
Towarz. żegluga parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	108.—	108.30
Esterhazego 40 zł. m. k.	81.90	82.40
Salma 40 „ „	44.60	44.85
Palfiego 40 „ „	38.85	39.35
Clarego 40 „ „	38.85	39.35
St. Genois 40 „ „	39.35	39.90
Windischgrätz 20 „ „	27.—	27.30
Waldsteina 20 „ „	27.30	27.55
Keglevicha 10 „ „	15.75	16.—

Na 3 miesiące.

Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5s.	87.70	87.90
Frankfurt n. M., za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty	87.70	87.80
Hamburg za 100 marko banko 2 3/4%	77.80	77.60
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	102.20	102.20
Paryż, za 100 franków 3%	41.—	41.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze 4 zł.—90 cen. 4 zł.—95 cen.	14	14
Korona	—30	—35
Napoleonodor	8	—40
Rosyjski imperyal	8	—50

KRONIKA.

W Belgii ścigają nieustannie wszystkich fałszerzy jakiegokolwiek żywności. I tak skazał niedawno trybunał bruxelski pewnego mielnika na 3miesięczne więzienie i na karę pieniężną 800 franków za to, że do mąki pszennej mieszał mączkę grochową.

— W fabryce Henley'a w Greenwich sporządzono teraz podmorski drut telegraficzny 240 mil angielskich długości dla utrzymania komunikacji między Van-Diemen i Victoria. Wychodzić ma z zatoki Otway w przylądku Victoria do Kings Island, a z Mersey do Georgtown Heads u wnieścia do portu Launceston (w Tasmanii). Waży 80 cetnarów na beczkę, a zrestą sporządzony jest na wzór innych podmorskich drutów telegraficznych.

— Pierwszy egzemplarz sporządzonej w Anglii sikawki parowej wysłano do Petersburga na zamówienie rządu rosyjskiego. Na utworzenie odpowiedniej ilości pary potrzeba 10 minut czasu, lecz wtenczas stanie taka sikawka za trzy dawniejszych, a przy tem niepotrzebuje jak parę zwykłych koni. W Ameryce są sikawki parowo od dawniejszego już czasu w używaniu. W Anglii znajdowały się potąd tylko na rzekach; zwano je „Floating Engines“, a w razie pożaru na okrętach i w dzielnicach nadbrzeżnych używano ich zawsze z korzyścią.

— Polów sztokfiszu w porcie Ostendy na zaspach piaszkowych Dogger i Faroec wynosił tego roku 12.005 beczek. Tegoroczny polów śledzi wybrzeżnych był bardzo obfity, i jakiego od kilku już lat nie zapamiętano. Targowice we Flandryi przepelnione są tą rybą.